Tsiviilõiguse valdkonnas jätkuvad ELi õiguse kohaselt need pooleliolevaid menetlused, mis on algatatud enne üleminekuperioodi lõppu. Vastastikusel kokkuleppel Ühendkuningriigiga hoiab e-õiguskeskkonna portaal Ühendkuningriigiga seotud asjakohast teavet oma portaalis kuni 2024. aasta lõpuni.

Kuidas algatada kohtuasja?

Inglismaa ja Wales

1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?

Inglismaal ja Walesis tahab valitsus, et inimestel oleks võimalik lahendada vaidlusi kiiresti, tõhusalt ja kulutõhusalt ning soovib, et neil oleks erinevaid valikuvõimalusi ja nad ei sõltuks üksnes kohtutest. Vaidluste kohtuväline lahendamine tähendab pigem probleemile lahenduse leidmist kui selle pealesurumist ning paljudel juhtudel võivad olla tulemuseks leidlikud ja kaugeleulatuvad lahendused probleemidele, mida kohtumenetluses käsitleda ei ole võimalik.

Vaidluste kohtuvälise lahendamise näidete hulka kuulub vahendus- ja vahekohtumenetlus. Justiitsministeeriumil on isegi viitelehekülg koolitatud vahendajatest, kes vahendavad libiseva fikseeritud tasu eest. On ka telefoni teel osutatav tasuta vahendusteenus, mida pakutakse vaidlustatud väiksemate nõuete sissenõudmise menetluse asjades, tingimusel et pooled on sellega nõus. Kui pooled valivad vaidluste kohtuvälise lahendamise ja lahenduseni ei jõuta, ei takista miski asja jätkamist kohtumenetluse kaudu.

Kohtusse pöördumisel reguleeritakse menetlust tsiviilkohtumenetluse reeglistikuga.

Allpool esitatud teave võib aidata otsustada, milline oleks teie vaidluse parim lahendusviis. Saate üldise ettekujutuse sellest, mis võib juhtuda. Teave ei selgita kõiki üksikasju kohtu eeskirjade, kulude ja menetluste kohta, mis võivad eri liiki nõudeid mõjutada erinevalt. Meeles tuleks pidada ka seda, et isegi kui te kohtuasja võidate, ei saa kohus tagada, et saate võlgnetava raha tagasi.

2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?

Kohtusse pöördumisel kehtivad tähtajad või aegumistähtajad. Üldine aegumistähtaeg on kuus aastat alates asjaomasest kuupäevast – näiteks lepingu rikkumise või kahju tekkimise kuupäev või mõnikord mis tahes kahju avastamise kuupäev. Muud aegumistähtajad on üks aasta laimamise korral või kolm aastat meditsiinilise hooletuse ja isikukahju korral. Mõned aegumistähtajad on kehtestatud 1980. aasta aegumise seaduses. Tähtaegade küsimust saab täpsustada juristi või õigusnõustajaga või Ühendkuningriigi kodanike nõustamise teenistuses.

3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?

Enamikul juhtudel peaksite pöörduma kohtusse selles liikmesriigis, kus vaidlus tekkis. Sellel reeglil on mõned erandid, mis sõltuvad vaidluse esemest[1]. Olemas on ka peamiselt kirjalik Euroopa väiksemate nõuete menetlus. Lisateavet leiab Ühendkuningriigi Euroopa tarbijakeskusest.

[1] Asjad, mis hõlmavad lepingulisi kohustusi, kahju hüvitamist, tarbija- ja töölepinguid, patente/kaubamärke ja kinnisasja omandit või rentimist.

4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoole elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?

Tsiviilkohtumenetluse reeglistiku 7. osa ja seda täiendavates praktilistes juhendites on selgitatud, kuidas ja kus menetlust algatada. Teabelehel „Kohtualluvus“ on rohkem teavet Inglismaa ja Walesi konkreetsete kohtute kohta, kuhu nõue esitada. Üksikasjad kohtute aadresside kohta on justiitsministeeriumi veebisaidil.

5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja hagihinda?

Menetlusreeglistiku 7. osas ja teabelehel „Kohtualluvus“ on rohkem teavet Inglismaa ja Walesi konkreetsete kohtute kohta, kuhu nõue esitada. Üksikasjad kohtute aadresside kohta on justiitsministeeriumi veebisaidil.

6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?

Te ei pea nõu küsima juristilt (*lawyer*) või kasutama teda juriidilise esindajana. Lihtsas võlaasjas ei pea konsulteerima õigusnõustajaga (*solicitor*). Kui aga nõue on suurem kui 10 000 naela ja eriti juhul, kui see sisaldab hüvitisnõuet (kahjuhüvitist), soovitatakse üldjuhul küsida nõu õigusnõustajalt.

Kui nõude summa on kuni 10 000 naela ning sellele vaieldakse vastu, võite tuua kohtuistungile kellegi teie nimel kõnelema. Nn mitteprofessionaalne esindaja (*lay representative*) võib olla abikaasa, sugulane, sõber või nõustaja.

Muud tüüpi nõuded, näiteks isikukahjunõuded, võivad olla keerulisemad ja olenemata nõude väärtusest tuleks eelistada professionaalset abi ja nõu.

Paljude nõudeliikide korral koostatakse kohtueelse menetluse protokoll [1], milles on sätestatud meetmed, mida kohus eeldab, et olete **enne** nõude esitamist võtnud. See hõlmab näiteks kirjutamist isikule, kellele nõue esitatakse. Kirjas tuleb täpsustada nõude üksikasjad, esitada tõendid, anda juurdepääs oma meditsiinilistele andmetele, kui tegemist on isikukahjunõudega, ja püüda jõuda kokkuleppele, millist meditsiiniekspert kasutate.

Pidage meeles, et peate oma nõuet tõendama. Selleks on teil vaja tõendeid, näiteks arstitõendit või teie õnnetust pealt näinud isikute tunnistusi. Samuti peate taotletavat kahjuhüvitise summat hindama realistlikult. See võib säästa aega ja raha, kui küsite esmalt õigusnõustajalt või õigusala töötajalt, kas nõude esitamisel on mõtet, ja kui on, siis kuidas seda parimal viisil ette valmistada, milliseid tõendeid vajate ja mis summas kahjuhüvitist nõuda.

Kui esitate nõude firma nimel, võib olla vajalik, et õigusnõustaja läheks teie eest istungile. See oleneb sellest, kui suure nõude ja millist laadi istungiga on tegemist.

[1] On mitmesuguseid muid kohtueelse menetluse protokolle, nagu ehitus- ja tehniliste vaidluste, laimamise, meditsiiniliste vaidluste lahendamise, kutsealase hooletuse ja kohtuliku läbivaatuse protokollid. Kogu teave on olemas kohtust või justiitsministeeriumi veebisaidil.

7 Kui ma soovin algatada kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantseleisse või muule haldusasutusele?

Tsiviilkohtumenetluste algatamisega seotud reeglid on esitatud tsiviilkohtumenetluse reeglistiku[1] 7. osas, mida tuleks lugeda koos seda täiendava praktilise juhendiga. Üldreegel on, et reegli või juhendi puudumisel võidakse nõue Inglismaal ja Walesis esitada mis tahes krahvkonnakohtu istungikeskusele.

Praktikas tuleb krahvkonnakohtu pädevusse kuuluvad üksnes rahalised nõuded saata veebi või Salfordi rahaliste nõuete keskuse teenuse Money Claim Online kaudu*; valdusnõuete jaoks on täiendav veebipõhine menetlus*.

Teatud nõuded, nt need, mis toimuvad tarbijakrediidiseaduse menetlusena[2], tuleb esitada selle krahvkonnakohtu istungikeskusesse, kus on kostja elukoht või ta äri tegevuskoht. Mõnedel istungikeskustel on elektroonilised sidevahendid; asjakohased reeglid on sätestatud tsiviilkohtumenetluse reeglistiku 5. osas ja seda täiendavas praktilises juhendis koos kõrge kohtu erireeglitega. Üksikasjad kõrge kohtu kohta on veebis siin.

Kohtu töötajad ei saa anda nõu nõude põhjendatuse ega teie valitud menetluse liigi asjakohasuse kohta. Nõu võite saada kodanike nõustamise teenistusest või õiguskeskusest.

[1] Eespool viidatud.

[2] Tsiviilkohtumenetluse reeglistikku käsitlev praktiline juhend 7B5.

8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?

Nõue tuleks koostada kirjalikult ja inglise keeles, kuigi kõmri keele kõnelejatele on omakeelsed abivahendid. Nagu eespool märgitud, on kohtutes olemas elektroonilise suhtluse rakendus, seda nii nõuete kui ka vahemenetluse taotluste esitamiseks, aga ka üldiseks suhtluseks kohtuga. Asjakohased juhised on siin.

9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?

Üldiselt peate nõude algatamiseks täitma vormi N1; konkreetsete teemade (näiteks omand) jaoks on olemas muud vormid. Vorm N1 sisaldab juhiseid hagejale. Võite otsida abi kodanike nõustamise teenistuselt. Juhistes selgitatakse üksikasjalikult, mida nõue peaks sisaldama. Posti teel saatmisel tuleks teha üks koopia endale, üks kohtule ja üks igale kostjale, kelle vastu nõude esitate. Kohus toimetab kostjale kätte pitseeritud koopia.

On erinevaid muid vorme, mida kasutatakse muud tüüpi menetlustes või nõude hilisemates etappides. Need on samuti saadaval kohtus või justiitsministeeriumi veebisaidil.

10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikulusid?

Tavaliselt tuleb nõude algatamiseks tasuda lõiv. Lõivu suurus sõltub teie nõutavast summast. Kui kostja pärast otsuse tegemist ei maksa või ütleb, et ta ei ole raha võlgu ja teie nõue läheb edasi vaidlustatud kohtuasjana, peate võib-olla tasuma täiendava lõivu. Kui kohtuasja võidate, lisatakse lõivud summale, mis kostja teile võlgneb. Teile võidakse hüvitada mõned kulud seoses töölt puudumisega, ehkki need ei kata tingimata kogu kaotatud summat.

Teatud tingimustel, näiteks kui saate sissetulekutoetust, võib olla võimalik paluda lõivu maksmisest vabastust. Üksikasjad kohtulõivude kohta on teabelehel justiitsministeeriumi veebisaidil. Seal selgitatakse ka täpsemalt, millal ei ole lõivu vaja maksta.

Lisanduda võivad täiendavad kulud. Kui kostja vaidleb talle esitatud nõudele vastu, võib teil vaja minna tunnistajate abi, et rääkida kohtule, mis juhtus. Võib-olla peate tasuma nende reisikulud kohtusse ja kohtust ning raha, mille nad sel päeval oleksid teeninud. Kui võidate, võib kohus nõuda, et kostja kataks need kulud.

Võite vajada aruannet eksperdilt, nagu arst, mehaanik või inspektor. Võib osutada vajalikuks paluda eksperdil tulla kohtuistungile esitama teie nimel tõendeid. Peate katma ekspertide kulud ja tasud, ent kui võidate, võib kohus nõuda, et need maksaks kostja.

Kui nõuate fikseeritud rahasummat (*specified amount*) ja kostja on üksikisik, kes enda vastu esitatud nõude vaidlustab, võidakse teie nõue viia üle kostja kohalikku kohtusse. See võib tähendada, et teil tuleb kohtuistungile reisida. Kui kohtuasja võidate, saate võib-olla nõuda reisikulude ning osa saamata jäänud sissetuleku hüvitamist.

Tunnistaja, eksperdi ja õigusnõustamise jaoks nõutavad rahasummad on väiksemate nõuete sissenõudmise menetlustes piiratud.

Kui inglise keel ei ole teie esimene keel ja vajate tõlki, ei saa kohus teid aidata. Peate leidma tõlgi ise ning maksma tema tasu.

Juristitasu makstakse tavaliselt kohtuasja lõpetamisel. Kui kohtuasja võidate, võib kohus nõuda, et kostja maksaks kogu teie juristitasu või osa sellest. Kuid kui teil on õigusnõustaja ja teie nõue on väiksem kui 5000 naela, siis peate tavaliselt maksma tema abi eest ise, isegi kui te kohtuasja võidate. Peaksite meeles pidama, et kuigi kohus võib teha otsuse teie kasuks (see tähendab, et kostjal kästakse teile maksta), ei võta kohus automaatselt meetmeid selle tagamiseks, et raha makstakse. Kui kostja ei maksa, peate paluma kohtul võtta meetmeid (pöörata otsus täitmisele), mille eest peate võib-olla tasuma täiendava lõivu. Lisateave otsuste täitmisele pööramise kohta on mitmesugustel teabelehtedel.

11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?

Mõnede tsiviilasjade korral on võimalik kasutada eri liiki piiratud rahalist õigusabi. Rahalise abi liik ja õigus seda saada sõltub mitmesugustest teguritest, sealhulgas kohtuasja liigist ja hageja sissetulekust. Lisateave on järgmisel õigusabi veebisaidil.

12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?

Menetluse alustamise kuupäev on kuupäev, mil kohus kinnitab nõudevormi. Kinnitamise kuupäeva märgib kohus kas kohtutoimikus olevale nõudevormile või selle kaaskirjale selle kuupäeva templiga, mil kohus selle kätte sai. Kui nõudevormil osa vajalikust teabest puudub või sellel esineb ilmselgeid vigu, kohus nõuet ei kinnita ja tagastab teile vormi. Kui kohus nõude kinnitab, saadetakse teile kinnitamisteatis, milles on üksikasjad kinnitamise kuupäeva ja selle kuupäeva kohta, mil nõue saadeti kostjale.

13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

Jah.

Kui nõue on kinnitatud ja kostjale on N1 nõudevorm ja tõendavad dokumendid kätte toimetatud, on kostjal vastuse esitamiseks / asja vaidlustamiseks aega 14 päeva. Pärast kostja vastust annab kohus välja otsuse ajutise menetlusliigi kohta ja juhiste küsimustiku, mis tuleb tagastada kindla ajavahemiku jooksul. Kui juhiste küsimustik on kätte saadud, suunatakse kohtuasi sobivasse kohtusse; üldiselt on tegemist kostja kohaliku krahvkonnakohtu istungikeskusega. Kohus tagab, et pooli teavitatakse kõikidest kuupäevadest, mis ajaks peavad asjad olema lõpetatud.

Seotud lingid

Eriti olulised lingid on eespoolsetes vastustes. Järgmised lingid on üldisemad:

Justiitsministeerium

Riigi õigusabi

Õigusteenuste komisjon

Inglismaa ja Walesi advokatuuri nõukogu

Inglismaa ja Walesi õigusliit

Kodanike nõustamine

Viimati uuendatud: 18/11/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.